

1936 Berlin Olimpiyatları'nda Spor Yayıncılığının Propaganda Amaçlı Kullanımı: Olympia Filmi Üzerine İnceleme

MEHMET OZAN GÜLADA

Öz

1936 yılında Nazi Almanyası'nın başkenti Berlin'de gerçekleştirilen olimpiyat oyunlarında, spor yayıncılık tarihi için önemli yeniliklere imza atılmıştır. Örneğin, Berlin Olimpiyatları'nda, ilk defa olimpiyat oyunları televizyonda canlı olarak yayınlanmıştır. Diğer yandan Naziler, olimpiyat oyunlarını propaganda amaçlı kullanabilmek için ünlü yönetmen Leni Riefenstahl tarafından filme aldırılmıştır. Riefenstahl, olimpiyat oyunlarındaki sahnelerden, 1938 yılında yayınlanan Olympia isimli belgesel spor filmini hazırlamıştır. Olympia filmi, gerek spor yayıncılığı gerekse propaganda disiplininde zaman içerisinde kült bir yapıt haline gelmiştir. Çalışma Olympia filmi üzerinden Berlin Olimpiyatları'nın kitlelere ne şekilde yansıtıldığı ve propaganda amaçlı ne tür ideolojik mesajlar verildiğini ortaya çıkarmaya yönelik olarak gerçekleştirilmiştir. Bu amaçla Olympia filminin çalışma kapsamında belirlenen beş sekansı, göstergebilimsel analiz yöntemi kullanılarak incelenmiştir. Çalışmada sekanslar, ABD'li göstergebilimci Charles William Morris'in göstergebilim yaklaşımı üzerinden analiz edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Spor Yayıncılığı, Berlin Olimpiyatları, Nazi Almanyası, Film, Göstergebilim

Araştırma Makalesi

Geliş Tarihi : 13.05.2019

Kabul Tarihi :19.06.2019

ORCID ID: 0000-0001-8233-2321

E-mail: mehmet.gulada@ozal.edu.tr

The Use of Sports Broadcasting for the Purpose of Propaganda in the 1936 Berlin Olympics: An Examination on Olympia Film

MEHMET OZAN GÜLADA

Abstract

The Olympic Games held in Berlin, the capital of Nazi Germany, made significant innovations for the history of sports broadcasting in 1936. For example, olympic games for the first time was broadcast live on television at the Berlin Olympics. On the other hand, the Olympic Games were filmed by the famous director Leni Riefenstahl in order to be able to use it for Nazi propaganda purposes. In 1938, Riefenstahl made the documentary film, Olympia, which was published in 1938. The film Olympia became a cult study in the field of sports broadcasting and propaganda. In the study, it was tried to find out how the Olympics in Olympia was reflected on the masses and what kind of ideological messages were given for propaganda purposes. For this purpose, the five sequences of the Olympia film, which were determined within the scope of the study, were examined by using the semiotic analysis method. In the study, the sequences were analyzed in the light of semiotic concepts of USA semiotics scientist Charles William Morris.

Keywords: Sports Broadcasting, Berlin Olympics, Nazi Germany, Film, Semiotics

Research Paper

Received: 13.05.2019

Accepted: 19.06.2019

ORCID ID: 0000-0001-8233-2321

E-mail: mehmet.gulada@ozal.edu.tr

1. Giriş

1936 Olimpiyat Oyunları'nın Berlin'de yapılmasının kararlaştırılması, Nazilerin uluslararası propaganda faaliyetleri için önemli bir fırsat olmuştur. Naziler, bu amaçla Olimpiyat Oyunları'nın pek çok farklı dildeki radyo yayınları ile diğer ülkelerde yayınlanmasını, dünyada ilk defa televizyon üzerinden canlı yayın yaparak geniş kitlelerce izlenmesini sağlamıştır. Bu süreçte Nazi propagandası, antisemitist söylemlerden itina ile kaçınmaya çalışmıştır. Benzer şekilde Nazizm ideolojisinin öğretileri içerisinde yer alan antikapitalist ve antikomünist söylemlerden de olabildiğince uzaklaşmıştır. Naziler, Olimpiyat Oyunları'nda daha çok Almanya'nın dünya genelinde meydana gelen olumsuz imajını ortadan kaldırmayı ve iktidarları döneminde Almanya'nın yaşadığı gelişim ve kalkınmayı ortaya koymayı amaçlamıştır. Bu nedenle yürütülen propagandaların kalıcı bir hale getirilebilmesi ve etkisini daha da arttırabilmesi amacıyla yönetmen Leni Riefenstahl'den Olimpiyat Oyunları'nı filme çekmesi istenmiştir. Riefenstahl tarafından Olimpiyat Oyunları'nda filme alınan sahneler, Olympia adıyla belgesel spor filmi haline dönüştürülmüştür. Çalışma kapsamında Berlin Olimpiyat Oyunları'nda Naziler tarafından spor yayıncılığı bağlamından propaganda faaliyetlerinin nasıl yürütüldüğü, Olympia filmi üzerinden yapılan göstergebilimsel analiz çerçevesinde ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Son yıllarda Nazi Almanyası'nın propaganda faaliyetleri üzerine göstergebilimsel analiz yöntemi kullanılarak incelemede bulunan ulusal bazda önemli akademik çalışmaların yapıldığı görülmektedir. Bunlar içerisinde verebileceğimiz bir örnek "Türk Sinemasında Nazizm İdeolojisi: 'Kırımlı' Film ve Göstergebilimsel Analizi" adlı çalışmadır (Zorlu, Çakı ve Karaca, 2017). Çalışmada Ferdinand de Saussure ve Roland Barthes'ın göstergebilim yaklaşımından yararlanılmıştır. Bu çalışmanın önemi, Nazizm ideolojisinin Türk sinemasında ağır bir şekilde eleştirilmiş olduğu gerçeğidir. Bir diğer çalışma, "İkinci Dünya Savaşı'ndaki Propaganda Savaşlarında Çizgi Filmin Rolü: Nazi Almanyası ve Amerika Birleşik Devletleri Üzerine İnceleme" adlı çalışmadır (Çakı, 2018a). Bu çalışma Nazi Almanyası'nın İkinci Dünya Savaşı'nda propaganda amaçlı çizgi filmleri nasıl kullandığı, 1944 Alman yapımı Nimbus Libéré ve 1943 Amerikan yapımı 43'ün Ruhü çizgi filmleri özelinde karşılaştırmalı olarak gerçekleştirilen bir analizdir. Çizgi filmlerin her iki ülkede de karşılıklı nefret söylemi inşasında kullanıldığı tespit edilmiştir. Bir başka çalışma "Adolf Hitler'in Kült Lider İnşasında Kullanılan Propaganda Posterlerinin Göstergebilimsel Analizi"dir (Çakı, 2018b). Eski Alman Devlet Başkanı Adolf Hitler'in kült lider olarak Nazi Almanyası'nda nasıl inşa edildiği Barthes'ın göstergebilimsel yaklaşımı çerçevesinde incelenmiştir. Çalışmada posterler üzerinden

Hitler'in Almanya'nın kurtarıcısı olduğu, Hitler olmadan Almanya'nın büyük bir devlet olamayacağı yönünde mitlerin oluşturulduğu sonucuna ulaşılmıştır. Son olarak "Balkanlarda Bir Nazi Ordusu: Nazi Propaganda Afişlerinde Hançer Tümeni" adlı çalışmada ise İkinci Dünya Savaşı sırasında Balkanlarda Nazi Almanyası tarafından yürütülen propaganda faaliyetleri incelenmiştir (Çakı, Gülada, Çakı, 2019). Barthes'ın göstergebilim kavramları üzerinden gerçekleştirilen analizde Nazi propagandasının Balkanlardan asker toplayabilmek için hem ideolojik hem de dini argümanlardan etkili bir biçimde yararlandığı ortaya konulmuştur.

Ulusal alanda yapılan akademik çalışmaların genellikle Berlin Olimpiyatları üzerine gerçekleştirildiğini gözlemlemekteyiz. "Nazilerin Gölgesinde 1936 Berlin Olimpiyatları ve Türk Sporcuların Müsabakaları" adlı çalışmada Türk basınında Berlin Olimpiyatları'nın ne şekilde yansıtıldığı analiz edilmiştir (Bozkurt, 2014). Elde edilen bulgularda Nazilerin Türk sporcularına yönelik gösterdiği sıcak ilginin, Türk basınında Türk-Alman ilişkilerinin dostane bir sonucu olarak yorumlandığı saptanmıştır. Diğer yandan Nazilerin Berlin Olimpiyatları'nı Nazizm ideolojisinde var olan "üstün ırk" düşüncesi bağlamında propaganda amaçlı kullandığı da saptanmıştır. "1936 Berlin Olimpiyat Oyunlarının Olimpik İlkeler Çerçevesinde Değerlendirilmesi" adlı çalışma ise Nazilerin spor ve siyaset ilişkisini Berlin Olimpiyatları'na yansıtma biçimine odaklanılmıştır (Kaya, Tolukan, Zengin, 2016). Çalışmada, Nazilerin Berlin Olimpiyatları'nı Alman ırkının üstün tutulması amacıyla propaganda amaçlı kullandığı sonucuna varılmıştır. "1936 Berlin Olimpiyatları: Bir Barış Aracı Mı, Yoksa Meşruiyet Arayan Bir Rejimin Propaganda Aracı Mı?" adlı çalışmada Nazi Almanyası'nın Berlin Olimpiyatları'nı propaganda amaçlı kullanma konusundaki yöntemler üzerinde durulmuştur (Hekimler: 2018). Çalışma Nazilerin Olimpiyat Oyunları sayesinde hem ulusal, hem de uluslararası alanda propaganda faaliyetlerini yürütürken sınırlı da olsa uluslararası alandan destek de elde ettiği ortaya çıkmıştır.

Bu çalışmada yukarıda söz edilen çalışmalardan farklı olarak Berlin Olimpiyatları'nı konu alan Olympia filminin yeniden bir okuması yapılacaktır. Bunu yaparken aynı zamanda da Bozkut, Kaya vd. ve Hekimler'in elde ettiği bulgular ile karşılaştırmalı bir analiz gerçekleştirilecektir.

2. Nazi Almanyası'nda Film Sektörü

1920'li yılların başlarından itibaren Almanya'da, antikapitalist, antikomünist, antisemitist ve aşırı milliyetçi görüşler ile temellenen Nazizm adında yeni bir ideoloji ortaya çıkmıştı. Bu ideolojinin siyaset sahnesindeki temsilcisi de Nasyonal Sosyalist Alman İşçi Partisi (NSDAP) olmuştur (Çakı ve Gazi, 2018: 28). NSDAP, 1929

yılında meydana gelen Dünya Ekonomik Buhranı'ndan sonra Almanya'nın önde gelen partiler arasına girmiş ve nihayetinde 30 Ocak 1933 tarihinde Almanya'da iktidara gelmeyi başarmıştı (McDonough, 2014: 1). NSDAP'nin Almanya'da iktidara gelmesiyle birlikte Almanya, Nazi Almanyası olarak adlandırılmıştı.

NSDAP lideri Adolf Hitler, gerek Nazizm ideolojisinin gerekse partisinin gücünü arttırmak amacıyla ülke genelinde yoğun bir propaganda faaliyetine girişmişti. Bu amaçla ilk olarak Dr. Joseph Goebbels'in liderliğinde Halkı Aydınlatma ve Propaganda Bakanlığı kurulmuştu (Roberts, 2000: 47). Goebbels, bakanlığın başına geçtiğinde ülke genelindeki tüm kitle iletişim araçlarını denetimi altına almıştı (Çakı, 2018d: 73). Böylece Almanya'da Propaganda Bakanlığı'nın onayı olmadan hiç bir kitap veya filmin yayınlamasına izin verilmemişti. Bakanlık, doğrudan Nazizm ideolojisini yücelten, antisemitist ve antikomünist eserler yayınlamasını teşvik etmişti (Tanyeri Mazıcı ve Çakı, 2018: 294). Nitekim Goebbels'in söylemlerinde de antisemitizm ve antikomünizm sıklıkla yer bulmaktaydı (Goebbels, 2016: 70).

Goebbels, ülke genelindeki tüm kitle iletişim araçlarını partisinin propaganda faaliyetleri için kullanmaya çalışmıştı. Özellikle bu süreçte sinema, Goebbels'in propaganda çalışmalarında önemli bir araç olarak yer almıştı. Goebbels, kitlelerin sahip olduğu fikirlerin veya ideolojilerin değiştirilmesinde ve kontrol edilmesinde sinema filmlerinin çok etkili olduğuna inanmaktaydı. Bu nedenle film, Nazi propagandası için önemli bir araç olarak değerlendirilmekteydi (Welch ve Winkel, 2011: 1). Goebbels parti propagandası amacıyla çekilen filmlerin profesyonel bir ekip tarafından hazırlanmasına önem vermekteydi. Bu amaçla 1938 yılında Babelsberg Alman Film Akademisi (Deutsche Filmakademie Babelsberg) kurulmuştu. Akademi, film yönetmenleri, senaristler, yapımcılar ve kameramanlar için bir eğitim merkezi olarak hizmet vermişti. İlerleyen süreçte Nazi Almanyası'nda, ABD'deki Hollywood filmleri ile boy ölçüşebilecek profesyonellikte filmler üretilmeye başlanmıştı.

Naziler çekilen filmler üzerinde sıkı bir denetim kurmayı amaçlamaktaydı. Böylece Nazizm ideolojisine karşı fikirler ileri süren veya doğrudan Nazi rejimini eleştiren filmlerin kontrol edilmesi istenmekteydi. Bu amaçla merkez ofisi Berlin'de bulunan Reich Film Odası (Reichsfilmkammer, RFK) adında Alman film endüstrisini düzenleyen bir kamu kuruluşu meydana getirilmişti (Welch, 2001: 9). Nazi Almanyası'nda film yapımına katılmak isteyen herkes RFK'ya üye olmak zorundaydı. RFK'ya üye olmayanların film çekmesi veya yayınlamasına izin verilmemekteydi. Diğer yandan Almanya'da politik filmlerin sayısını arttırmak amacıyla düşük faizli krediler sağlayan bir film bankası (Filmkreditbank GmbH) dahi kurulmuş ve çekilen bu tür filmlere vergi avantajları da sağlanmıştı. Naziler, film sektörünün daha

çok propaganda amaçlı gelişmesini istemişti. Bu nedenle RFK tarafından yayınlanan çok sayıda kural ve düzenleme sinemanın girişimcilik özgürlüğünü önemli ölçüde sınırlandırmıştı. Örneğin RFK, çekilen filmlerin her birinin bir belgesel ve bir haber bültenine yer vermesini zorunlu hale getirmişti. Naziler yabancı filmler üzerinde de denetimlerini sıklaştırmıştı. Bu amaçla, iktidara geldikleri yıl çıkardıkları bir yasa ile Alman hükümeti doğrudan yabancı filmleri yasaklanma yetkisine sahip olmuştu. Özellikle Naziler, İkinci Dünya Savaşı sırasında, belirli yabancı ülkelere gelen filmlerin ithalatını tamamen yasaklamıştı. Örneğin, Hitler'in ve Nazi rejiminin eleştirildiği ABD yapımı Büyük Diktatör (The Great Dictator) filmi Nazi Almanyası'nda yasaklanmıştı (Cole, 2001: 149).

1930'ların ortalarına gelindiğinde, Alman sinema endüstrisi tarihindeki en büyük krizlerden birini yaşamıştı. Yaşanan krizin altında pek çok neden bulunmaktaydı. Bunlardan bir tanesi yetenekli Alman oyuncuların ve film yapımcılarının önemli bir kısmının Nazilerin Almanya'da iktidara gelmesinden sonra ülkeyi terk etmiş olmasıydı. Bu sonuç Alman film endüstrisinin zor bir duruma düşmesine yol açmıştı. Bu ortamda Alman oyuncu ve film yapımcıları daha yüksek maaş talep etme fırsatı elde etmişti. Bu talep de üretim bütçelerinin önemli ölçüde artmasına ve nihayetinde Almanya'da film üretilmesinin zorlaşmasına neden olmaktaydı. Yapımcılar, yüksek bütçeler ile çekilen filmlerin maliyetini karşılayacak kâr elde etmekte zorlanmaktaydı. Tüm bunlara karşın Nazi rejimi altında Alman film endüstrisinin belki de en büyük sorunu, Alman filmlerinin uluslararası alanda boykota uğramasıydı. Nazi rejiminin ülke genelinde uyguladığı sert politikaları eleştiren ülkeler, Alman filmlerinin ihracatını boykot etmekteydi. Yaşanan boykot nedeniyle, Alman film ihracatı önemli ölçüde azalmıştı. Bir diğer neden ise Almanya'da çekilen filmlerin RFK tarafından yasaklanmış olmasıydı. Filmlerin yayınlanabilmesi için RFK'nın onayını alması gerekmekteydi (Robson-Scott, 1937: 229). Yaşanan bu süreç Alman film şirketlerinin bir kısmının iflas etmesine yol açmıştı. Yaşanan iflaslara karşın Nazi rejimi tarafından desteklenen prodüksiyon şirketleri film üretimine devam etmişti.

3. Olympia Belgesel Spor Filmi Üzerinden Nazi Almanyası'nda Spor Yayıncılığına Bakış

Nazi Almanyası'nın başkenti Berlin, 1936 yılında gerçekleştirilen 11. Olimpiyat Oyunları'na ev sahipliği yapmıştı. Bu süreçte Naziler, Olimpiyat Oyunları'nı uluslararası alanda saygın bir imaj yakalayabilmek ve Nazizmin ırkçı teorilerini haklı çıkarabilmek için propaganda amaçlı kullanmayı planlamıştı. Naziler, Olimpiyat Oyunları'nda antisemitist söylemlerini de etkili bir şekilde ortaya koymak iste-

mişti. Buna karşın uluslararası alanda yaşanabilecek olan boykotlara karşılık antisemitist propaganda faaliyetleri geçici olarak askıya almıştı (Guttman, 2006: 65). Nitekim Nazi rejiminin Yahudilere yönelik uygulamalarından dolayı Olimpiyat Oyunları'nın Berlin'de yapılması tartışma konusu olmuştu (Kass, 1976: 223). Naziler, Olimpiyat Oyunları sırasında Yahudilere karşı uygulanan ayrımcılığı mümkün olduğunca azaltmaya çalışmış, aynı zamanda parti, "istenmeyen Yahudiler" şeklinde belirten işaretleri ve kentte başlıca turistik merkezlerindeki benzer sloganların çıkartılmasını sağlamıştı. Özetle Olimpiyat Oyunları sırasında Naziler kendilerini uluslararası alanda dost ve barışçıl bir şekilde sunmaya çalışmıştı.

Naziler, spor etkinliklerine büyük önem vermektedir. Çünkü Naziler sporun Alman ruhunu sertleştireceği ve Alman gençliği arasında birlik meydana getireceği fikrine inanmaktaydı. Aynı zamanda Naziler sporun zayıfları ayıklanmanın bir yolu olduğunu da düşünmekteydi. Çünkü Nazizm ideolojisine göre dünya hayatı bir mücadeleden ibaretti. Doğada gerçekleşen mücadelede söz hakkının zayıfı yenen güçlüye ait olduğu ileri sürülmekteydi. Bu açıdan spor faaliyetlerinin, Alman toplumunun güçlenmesine ve rakiplerine karşı mücadelede başarılı olmasına yardımcı olacağına inanılmaktaydı. Olimpiyat Oyunları, politik bağlamda bir dönüm noktası oluşturdu (Wenn, 1991: 319). Bu aşamada Nazi rejimi, Olimpiyat Oyunları'nı tüm dünya ülkelerine doğrudan aktarabilmek amacıyla pek çok farklı dilde radyo yayının yapılmasını sağlamıştı. Diğer yandan oyunların, televizyonda canlı olarak yayınlanabilmesi için Alman yönetimi Telefunken'in ekipmanlarından yararlanmıştı. Bu amaçla TV istasyonundan yayın yaparak, Berlin ve Potsdam'daki özel izleme odalarına ve birkaç özel TV birimine 70 saatin üzerinde yayın yapılmıştı. Yarışmalar sırasında üç farklı tipte TV kamerası kullanılmış bu nedenle bir kameradan diğerine geçerken karartmalar meydana gelmişti. Bu aşamada Berlin Olimpiyat Oyunları, TV'de canlı olarak yayınlanan ilk olimpiyat oyunları olması itibariyle yenilikçi bir izlenim oluşturmaktaydı (Large, 2012: 60).

Nazi rejimi, Olimpiyat Oyunları'nın ülke genelinde daha etkili bir propaganda aracı haline gelebilmesi için filme çekilmesini kararlaştırmıştı. Naziler, çekilecek film için büyük bir bütçe hazırlamıştı. Filmin çekilmesi için İradenin Zaferi (Triumph des Willens) filminin yönetmeni Leni Riefenstahl görevlendirilmişti (Mackenzie, 2003: 305). Nazi rejimi, Riefenstahl'e film çekimi sırasında önemli destekler sağlamıştı. Riefenstahl, filmi Olympia 1. Teil - Fest der Völker (Halkların Festivali) ve Olympia 2. Teil - Fest der Schönheit (Güzellik Festivali) şeklinde iki bölümde yayınlanmıştı. Film doğrudan Nazi rejimini yücelten bir propaganda

filmi olarak çekilmemişti (Murray, 1992: 40). Daha çok spor filmi içerisine gizlenen bir Nazi propagandasından söz edilebilir. Riefenstahl tarafından çekilen film şimdiye kadar yapılan Olimpiyat Oyunları'nın ilk belgesel filmi olmuştur. Filmin çekimleri sırasında -daha sonra endüstri standardı haline getirilen- dönemin çığır açıcı birçok yeniliği kullanılmıştı. Bunlar içerisinde ileri hareket görüntü tekniği, önceden kullanılmayan kamera açıları, aşırı yakın çekimler ve izleme atış rayları yerleştirme gibi özellikler bulunmaktaydı. Stadyum alanında altı kamera pozisyonu bulunmasına karşın Riefenstahl, tribünler de dâhil olmak üzere, mümkün olduğunca çok fazla alanda kameraların kullanılmasına çalışmıştı. Bu aşamada Riefenstahl, müsabakalar sırasında pek çok farklı açıdan çekim yapabilmekteydi. Riefenstahl, sabit pozisyonlardan yetinmeyerek balonlara bağlanan otomatik kameraları da çekimler sırasında kullanmıştı. Hazırlanan bu balonlu kameraların geri döndürmesi için talimatlar verilmişti. Olympia'nın çekimlerinde spor yayıncılık tarihinde ön plana çıkan en büyük yenilik ise su altı kameralarının kullanılmış olmasıydı. Kameralar, dalgıçları havada takip etmiş, dalgıçlar suya çarptıklarında kameraman odağı ve diyaframı değiştirirken onlarla birlikte suya dalmıştı. Filmde olabildiğince teknolojinin imkânlarından yararlanılmıştı (Young, 2008: 89). Riefenstahl'ın bu ve benzeri getirdiği yenilikler spor yayıncılığında günümüzde de kullanılan devrim niteliğindeki gelişmelere yol açmıştı.

Olympia, Almanya'da son derece olumlu bir geri dönüş elde etmiş, aynı zamanda dünya çapında da beğeni ve övgüler almıştı. Buna karşın zaman içerisinde film ilk yayınlandığı dönemdeki uluslararası ilgiyi kaybetmişti. Bunun temel nedeni Olimpiyat Oyunları'ndan hemen sonra Nazilerin, antisemitist eylemlerini yoğunlaştırmaları olmuştu. Özellikle 9-10 Kasım 1938 tarihinde Naziler tarafından Yahudilere karşı gerçekleştirilen ve Kristal Gece (Kristallnacht) olarak adlandırılan şiddet eylemi bunlardan biriydi (Steinweis, 2009: 9). Yaşanan eylem, filmin popüleritesinin kaybolmasına yol açmıştı. Nitekim Nazilerin Yahudilere karşı şiddet eylemleri, Olympia filminin başarısını gölgede bırakmıştı. 1939 tarihinde İkinci Dünya Savaşı'nın başlamasıyla birlikte de Nazi propagandasının film üzerinden elde etmeye çalıştığı uluslararası alanda olumlu imaj kurma girişimi tamamen başarısız olmuştu. Buna karşın savaştan sonra Olympiafilmi, tekrar spor yayıncılığının önemli bir konusu haline gelmişti. Özellikle Riefenstahl tarafından devrim niteliği taşıyan çekim açıları, Olympia filminin hem spor yayıncılığı hem de sinema sektörü alanında kült film haline gelmesine yol açmıştı. Günümüzde Olympia filmi, spor yayıncılığının gelişmesindeki kilit unsurlardan biri olarak değerlendirilmektedir.

4. Yöntem

Nazi Almanyası tarafından 1936 yılında gerçekleşen Berlin Olimpiyatları'ndaki görüntüler üzerinden film haline getirilen Olympia filminin propaganda amaçlı nasıl ve ne yönde kullanıldığını ortaya koymak çalışmanın temel amacını oluşturmaktadır. Bu yolla Olympia filmi özelinde spor yayıncılığının propaganda disiplinindeki rolünün açıklanması amaçlanmıştır.

Çalışma;

- spor yayıncılığı tarihinde önemli bir rol oynayan Olympia filminin propaganda amaçlı kullanımını açıklaması,
- propaganda disiplini içerisinde, spor yayıncılığının rolünü hakkında bilgi vermesi,
- Nazi Almanyası'nın spora bakışını göstermesi bakımından önem taşımaktadır.

Çalışma kapsamında aşağıdaki sorulara yanıt aranması amaçlanmıştır;

- Naziler, Olympia filmi özelinde spor yayıncılığını propaganda amaçlı olarak ne yönde kullanmıştır?
- Olympia filmi özelinde hangi mesajlara yer verilmiştir?
- Olympia filmi özelinde hangi propaganda mitleri inşa edilmiştir?

Çalışma kapsamında nitel araştırma yöntemleri içerisinde yer alan göstergebilimsel analiz metodu kullanılmıştır. Çalışmada sekanslar, ABD'li göstergebilimci Charles William Morris'in göstergebilim kavramları ışığında analiz edilmiştir.

Göstergebilim, göstergeler üzerinde incelemede bulunan bir bilim dalıdır (Guiraud, 2016: 17). Gösterge ise insanların somut ve soyut kavramlar üzerinden oluşturdukları anlamlandırmaları ifade etmektedir. Diğer bir deyişle gösterge, bir kavramın yerine başka bir kavramın kullanılması ve onunla ilgili insanların zihinlerinde deneyimleri ile bağlantılı olarak belirli algılar oluşturmasını ifade etmektedir (Çetin ve Eşiyok, 2015: 199). Göstergebilim dikkatin, kültüre, metne ve insana yönelmektedir (Tekinalp ve Uzun, 2013: 142). Göstergebilim, 20. yüzyılda dilbilimciler Charles Sanders Peirce ve Ferdinand de Saussure'ün çalışmaları ile ortaya çıkmıştır (Gazi, Çakı & Gülada, 2018: 15). Her iki dilbilimcinin ortaya koyduğu göstergebilim modelleri, gelecek çalışmaların temelini oluşturmuştur. Saussure'ün göstergebilim analizinde gösteren ve gösterilen olmak üzere iki kavram ön plana çıkmıştır (Gazi ve Çakı, 2018: 53). Bu süreçte Peirce'in göstergebilim anlayışı ise nesne, gösterge ve yorumlayıcı olmak üzere toplam üç temel yapıdan meydana gelmiştir. Gösterge, temsil ettiği nesneyle ilgili insanın zihninde belirli çağrışımlarda bulunmaktadır. Yorumlayıcı olarak nitelendirilen insan da deneyimleri çerçevesinde göstergeyi algılamaktadır. Peirce'in modeli

göstergebilimsel analizde üç temel alt başlıktan oluşmaktadır. Bunlar görüntüsel gösterge, belirtisel gösterge ve simgedir. Görüntüsel gösterge, göstergenin temsil ettiği kavram ile doğrudan bağlantısı olduğu durumları açıklamaktadır. Belirtisel gösterge ise bir kavramın, başka bir kavram ile olan ilişkisini ifade etmektedir. Simge ise insanlar arasında meydana gelen uzlaşma neticesinde birbirleriyle benzerlik taşımayan kavramların birinin diğeri yerine kullanılmasıdır (Fiske, 2017: 132-133).

Peirce'in göstergebilim anlayışının etkisinde kalan ABD'li göstergebilimci Charles Williams Morris (1901-1979), göstergebilim disiplinine yeni kavramların kazandırılmasını sağlamıştır. Morris, göstergebilimsel çözümlemenin sözdizimsel, anlambilimsel ve edimbilimsel olarak üç boyutta yapıldığını ileri sürmüştür (Kalkan Kocabay, 2008: 23). Sözdizimsel boyut, belirli bir kompozisyon içerisinde göstergelerin konumlandırılmasını ele almaktadır. Bu boyutta mesajın verilebilmesi için göstergelerin nasıl dizimlendiği incelenmektedir. Anlambilimsel boyut ise göstergeler yoluyla meydana getirilen anlamları analiz etmektedir. Bu süreçte göstergebilim anlamların çözümlenmesine yoğunlaşmaktadır. Son olarak edimbilimsel boyut ise göstergeler dizgesiyle oluşturulan anlamlandırmalardan neyin amaçlandığını ortaya çıkarmaktadır. Diğeri bir deyişle kişinin göstergeler yoluyla verdiği mesajla neyi hedeflediği analiz edilmektedir.

5. Analiz

Çalışmanın bu bölümünde Olympia filminden seçilen “Kitleler”, “Hitler”, “Sporcular”, “Askerler”, “Siyahiler” konulu beş sekans göstergebilimsel analize tabi tutularak incelenmiştir.

5.1. “Kitleler” Konulu Sekans

“Kitleler” konulu Olympia filminin çalışma kapsamında incelenen ilk sekansı sözdizimsel olarak ele alındığında, Berlin Olimpiyat Stadyumu'nun tribünlerinde Alman vatandaşlarının ayakta ve sağ ellerini yukarı doğru kaldırarak Hitler Selamı (Hitlergruß) verdikleri görülmektedir. Kameraların çekim açısının uzaklığı Almanların yüzünün net bir şekilde ortaya çıkmasını engellemektedir. Bu açıdan izleyici, sekansta doğrudan havaya kalkan ellere odaklanmaktadır. Diğeri yandan sağ ellerin yukarı doğru kaldırılması ile kitlelerin coşkulu sesleri ahenk içerisinde sunulmaktadır. Kameralar tarafından çekilen karelerde, stadyumda bulunan herkesin ayakta olduğu ve sağ ellerini kaldırdıklarına yönelik bir algı oluşturulmaya çalışılmaktadır.

Resim 1. “Kitleler” Konulu Sekans

Sekans anlambilimsel olarak yorumlandığında, Nazilerin Alman halkının desteğini aldığına yönelik bir mesajın ortaya konulmaya çalışıldığı görülmektedir. Tribünlerde bulunan geniş kitlelerin Hitler Selamı vermesi, Alman halkının Nazi rejiminin yanında olduğu algısını oluşturmaktadır. Özellikle kitlelerin selamlarını coşkulu bir şekilde vermesi ve ayağa kalkması, Hitler'e duyulan sevgi ve bağlılığın bir simgesi olarak aktarılmaya çalışılmaktadır. Kameralar tarafından çekilen Alman vatandaşları, tüm Alman halkının metonimi¹ olarak yansıtılmak istenmektedir. Böylece yalnızca tribünlerdeki değil, tüm Almanya'nın Hitler'i desteklediğine yönelik bir algı inşa edilmesi amaçlanmaktadır.

Tablo 1. “Kitleler” Konulu Sekans

Sözdizimsel	Stadyumun tribününde yer alan seyircilerin sağ ellerini yukarı doğru kaldırması
Anlambilimsel	Alman halkının NSDAP'ye destek verdiği aktarılmaktadır
Edimbilimsel	Nazi propagandası, Alman halkının Nazi selamı vermesi ile Hitler'in ve NSDAP'nin Almanya genelinde güçlü bir otorite kurduğu algısını oluşturmaya çalışmaktadır

Edimbilimsel açıdan analiz edildiğinde, Nazi propagandasının dünya kamuoyunda Nazi rejiminin meşruluğunu kabul ettirme çabası içerisinde olduğu görülmektedir. Naziler, çekilen film üzerinden Hitler'in Alman halkı tarafından desteklendiğini göstermekte, böylece dünya genelinde Hitler'in yönetimine karşı oluşan olumsuz algının ortadan kaldırılması hedeflenmektedir. Naziler uluslararası alanda saygınlık kazanabilmek için Hitler'in sevilmeyen, halkına zulmeden, halk desteğine sahip olmayan bir lider görünümünün aksine, kitleleri peşinde sürükleyen bir devlet adamı görünümü vermesine çalışmaktadır.

1 Birbirleri arasında az veya çok benzerlik bulunan iki kavramdan birinin diğeri yerine kullanılmasıdır (Guiraud, 2016: 146). Metonimi, bir parçanın bütünü temsil etmesidir. Örneğin, bir fotoğrafta yıkıntılar içerisinde bulunan ev görseli, savaşta yıkıma uğrayan tüm şehrin metonimini ifade etmektedir.

5.2. “Hitler” Konulu Sekans

“Hitler” konulu sekans sözdizimsel olarak açıklandığında, kameraların doğrudan Hitler’e odaklandığı görülmektedir. Hitlerin protokol tribününün merkezinde bulunduğu ve yanında olimpiyat yetkileri ile NSDAP’lilerin olduğu aktarılmaktadır. Kameralar, Hitler’in bulunduğu tribünü yakın açıdan çekmekte ve kimi zaman doğrudan Hitler’in yüzünü ekrana yansıtmaktadır. Hitler’in tribünün merkezinde kortejden geçen sporcuları selamladığı ve sporcuların da onun selamına karşılık verdiği görülmektedir. Hitler, sporcuları selamlarken Hitler Selamı’nı kullanmayı tercih etmektedir. Çekimlerde, Hitler’in bulunduğu tribünlerden olimpiyatları yönettiğine dair bir izlenim oluşmaktadır.

Resim 2. “Hitler” Konulu Sekans

Anlambilimsel olarak bakıldığında, Hitler’in Almanya üzerinde büyük bir otorite kurduğu algısının inşa edilmeye çalışıldığı görülmektedir. Hitler, çekimlerde güç ve otorite metaforu olarak yansıtılmaktadır. Bu şekilde Hitler’in Almanya’da kurduğu yönetimin ne kadar güçlü olduğu gösterilmeye çalışılmaktadır. Sekans üzerinden Hitler’in liderliğinin Nazi rejimi ile bütünleştiği ve Hitler’in Nazi Almanya’sının siyasi bir simgesi haline geldiği aktarılmaktadır.

Tablo 2. “Hitler” Konulu Sekans

Sözdizimsel	Hitler’in NSDAP’li yetkililerin yanında sağ elini kaldırarak sporcuları selamlaması
Anlambilimsel	Hitler’in olimpiyat oyunlarının Berlin’de yönetilmesindeki etkisi ifade edilmektedir. Diğer yandan Hitler’in, Nazi selamı vermesi partisini ve ideolojisini üstün tuttuğunun bir göstergesi olarak yansıtılmaktadır
Edimbilimsel	Nazi propagandası, olimpiyat oyunlarında Hitler’in ön plana çıkararak, Hitler’in uluslararası alandaki kült liderlik propagandasına katkı sağlamayı amaçlamaktadır

Sekans edimbilimsel boyutta incelendiğinde Nazi propagandasının çekimler üzerinden doğrudan Hitler’in kült liderlik² propagandasına hizmet etmeye çalıştığı görülmektedir. Hitler’in insanüstü özelliklere sahip olduğu, kendisini halkına

2 Bir kişinin propaganda yoluyla efsanevi bir lider haline getirilmesidir (Schwartz, 1983: 171).

adadığı, sadece halkı için çalıştığı gibi algılar oluşturulmak istenmektedir. Böylece Hitler’in, Alman halkının yegâne temsilcisi olduğu ve Almanya’nın güçlü bir ülke olabilmesi için Hitler’in otoritesinin sürmesi gerektiği aktarılmaktadır. Hitler’in kitleler üzerinde bıraktığı etki Hitler’in kült liderliğine katkı sağlamaktaydı (Kershaw, 2013: 209). Naziler, Hitler’in kült liderlik imajı ile gerek Almanya’da gerekse uluslararası alanda Hitler’in kurduğu rejiminin ne kadar güçlü ve sarsılmaz olduğuna yönelik mesaj vermeye çalışmaktadır.

5.3. “Sporcular” Konulu Sekans

“Sporcular” konulu sekans sözdizimsel olarak ele alındığında, Hitler’in tribünden verdiği selamına karşılık olarak kortejde bulunan bazı sporcuların da Hitler Selamı verdiği gösterilmektedir. Diğer yandan kameralar yalnızca Hitler Selamı veren sporculara odaklanmamakta, farklı ülkelerden Hitler Selamı vermeden geçen sporcuları da aktarmaktadır.

Resim 3. “Sporcular” Konulu Sekans

Sekans anlambilimsel olarak yorumlandığında Almanya dışında da farklı ülkelerin Hitler’e ve rejimine destek verdiği aktarılmaya çalışmaktadır. Nitekim Hitler Selamı verilmesi, sporcuların Hitler’in yönetimine destek verdiği veya saygı duyduğu gibi anlamların oluşmasına neden olmaktadır. Bu açıdan Hitler Selamı vererek geçen sporcular, buldukları ülkelerin birer metonimi olarak ön plana çıkarılmakta, böylece sporcular üzerinden Hitler’in uluslararası alanda destek bulduğu algısı oluşturulmaya çalışılmaktadır.

Tablo 3. “Sporcular” Konulu Sekans

Sözdizimsel	Farklı ulustan sporcuların sağ ellerini kaldırarak olimpiyat kortejinde yürümesi
Anlambilimsel	Sporcuların Hitler’e saygı göstermesi
Edimbilimsel	Nazi propagandası, Nazizm ideolojisinin ve NSDAP’nin uluslararası alanda önemli bir güce ulaştığı algısını meydana getirmeye çalışmaktadır

Edimbilimsel açıdan analiz edildiğinde, Nazi Almanyası'nın uluslararası alanda destek bulduğu ve diğer ülkelerin saygınlığını kazandığı şeklinde bir algının aktarılmaya çalışıldığı görülmektedir. Böylece Nazi rejiminin uluslararası alandaki meşruluğunun da ortaya konulmasına çalışmaktadır. Nazi rejiminin uluslararası alandan soyutlanmadığı aksine dünyanın pek çok ulusu tarafından desteklendiği mesajı verilmeye çalışılmaktadır. Diğer yandan Naziler, uluslararası alanda önemli bir saygınlık elde ettiklerine değinerek, Almanya'nın Birinci Dünya Savaşı'ndan önceki güçlü konumuna tekrar geldiğine dair bir izlenim oluşturmak istemektedir.

5.4. "Askerler" Konulu Sekans

"Askerler" konulu sekans sözdizimsel olarak açıklandığında olimpiyat kortejinden Wehrmacht'a mensup subayların asker selamı vererek geçtikleri görülmektedir. Alman subayları olimpiyat kortejinin bitimine doğru ortaya çıkmaktadır. Kamera çekimlerinden Alman subaylarının geçişleri sırasında Hitler'e odaklandıkları yansıtılmaktadır.

Resim 4. "Askerler" Konulu Sekans

Olimpiyat Oyunları'nın başlamasından kısa bir süre önce 1919 yılında imzalanan Versay Antlaşması'na aykırı olarak Rhineland'a Alman ordusu girmişti (Schuker, 1986: 300). Bu yolla Naziler, askeri gücünü tüm Avrupa'da hissettirmeye başlamıştı. Anlambilimsel olarak bakıldığında, Alman ordusunun olimpiyat kortejinde yer alması ile doğrudan uluslararası alanda militarist bir mesajın verilmeye çalışıldığı görülmektedir. Alman subaylarının, sporcular ile birlikte Hitler'e odaklanarak selam vermesi ile Hitler'in Wehrmacht üzerinde kurduğu hâkimiyetin aktarılması amaçlanmaktadır. Alman subayların aniden kortejde belirmesi ve Hitler'i selamlaması olimpiyatlarda barış ve birliktelik duyguları ile tamamen tezat oluşturmaktadır. Buna karşın Almanya'nın Versay Antlaşması'nın aksine militarist bir ülke olma yolunda olduğuna yönelik mesaj verilmektedir.

Tablo 4. “Askerler” Konulu Sekans

Sözdizimsel	Alman Ordusu’na (Wehrmacht) mensup subayların, sporcuların yer aldığı kortejden geçmesi
Anlambilimsel	Alman ordusunun savaşa hazır olduğu mesajı verilmektedir
Edibilimsel	Nazi propagandası, Almanya’nın militarist yapısını ortaya koyarak, olimpiyata katılanlar üzerinde etki bırakmaya çalışmaktadır

Sekans edibilimsel boyutta incelendiğinde Alman ordusunun Hitler’e bağlılığının tüm dünyaya gösterilmesinin amaçlandığı görülmektedir. Nazi propagandası böylece Alman halkının olduğu gibi Alman ordusunun da Hitler’in direktifleri doğrultusunda hareket ettiği algısını oluşturmaya çalışmaktadır. Diğer yandan Naziler, Alman subaylarının olimpiyat kortejinden geçmesi ile uluslararası alanda askeri olarak küçük bir gövde gösterisi yapmayı hedeflemektedir. Böylece Alman ordusunun Birinci Dünya Savaşı’nda olduğu gibi uluslararası bir savaşa hazır olduğunu göstermeyi hedeflemektedir.

5.5. “Siyahiler” Konulu Sekans

“Siyahiler” konulu sekans, Olympia filminin çalışma kapsamında incelenen son sekansıdır. Sekans sözdizimsel olarak ele alındığında olimpiyatlarda yarışan atletlerin yansıtıldığı görülmektedir. Sekansta atletler yarışırken arka fon sesi olarak atletlerin beyaz ve siyahi ırktan olmalarına göre ayrıma uğradıkları belirtilmektedir. Örneğin sekansın bir bölümünde “İki siyahi atlet, beyaz ırkın en güçlüsüne karşı” şeklinde sözel bir kod kullanılmaktadır.

Resim 5. “Siyahiler” Konulu Sekans

Anlambilimsel olarak yorumlandığında Nazizm ideolojisinin ırklara yönelik düşüncelerinin doğrudan sekansda yer aldığı görülmektedir. Nazizm ideolojisinde, ırklar üstün ırk (Herrenrasse) ve aşağı ırk (Untermensch) olarak sınıflandırılmaktaydı

(Çakı, 2018c: 12). Nazilere göre Alman ırkı, üstün ırkı temsil ederken, siyahiler aşağı ırk olarak nitelendirilmekteydi. Üstün ırk olarak nitelendirilen Almanların yöneticilik vasfı olduğuna inanılmakta ve siyahiler üzerinde üstünlük kurabilecekleri düşünülmekteydi. Diğer yandan ABD’li siyahi atlet Jesse Owens’ın Olimpiyat Oyunları’nda gösterdiği başarılar, Nazizm ideolojisinde ırksal teorilerin itibar kaybettiğinin bir göstergesi haline gelmişti (Kessler, 2011: 141). Olympia filmindeki sözel kodlar üzerinden, atletlerin gerçekleştirdikleri yarış, ırklar arası mücadele şeklinde sunulmaktadır. Diğer bir deyişle izleyicilere ABD’nin veya Almanya’nın atletlerinin değil beyaz ve siyahi ırkın temsilcilerinin yarışı olduğu aktarılmaktadır.

Tablo 5. “Siyahiler” Konulu Sekans

Sözdizimsel	Sporcuların “siyah ve beyaz” ırk şeklinde sunulması
Anlambilimsel	Olimpiyat oyunlarının uluslararası bir yarıştan ziyade beyaz ve siyah ırkın yarışı olduğu mesajı verilmekte
Edimbilimsel	Nazi propagandası, Nazizm ideolojisinde yer alan sözde üstün ırk ve aşağı ırk kavramlarını olimpiyat oyunlarına yansıtmaya çalışmaktadır

Edimbilimsel açıdan analiz edildiğinde, olimpiyat oyunlarındaki yarışların Nazizm ideolojisindeki Alman ırkının üstünlüğünün bir kanıtı olarak sunulmaya çalışıldığı görülmektedir. Spor müsabakaları Nazilere göre ırkların mücadelesi olarak nitelendirilmekte ve atletin başarısının aynı zamanda ırkının da başarısı olarak değerlendirilmesi istenmektedir. Naziler böylece Nazizm ideolojisindeki ırksal düşüncelerinin kitleler nezdinde meşruluk kazanmasını amaçlamaktadır. Nitekim beyaz ırktan atletlerin başarı kazanması ile Nazizm’in üstün ırk teorisinin güç kazanacağı düşünülmektedir.

6. Sonuç

Çalışma kapsamında incelenen Olympia filminin sekanslarında, Nazi propagandasının Nazizm ideolojisinin öğretilerine sınırlı ölçüde yer verdiği görülmüştür. Özellikle filmde antisemitist ve antikomünist söylemlerin kullanılmadığı saptanmıştır. Nazilerin filmde daha çok tarafsız bir imaj oluşturarak, gerek Alman sporcuları gerekse diğer ulusların sporcularını ön plana çıkarmaya çalıştığı saptanmıştır. Nazilerin filmde propaganda amaçlı daha çok Nazi rejimini olumlu bir imaj ile gösterme çabası içerisine girdiği görülmüştür.

Çalışma kapsamında yapılan analizde, Nazi propagandası tarafından yalnızca Nazizm ideolojisinin ırksal teorisinin vurgulandığı görülmüştür. Filmdeki sekanslarda Olimpiyat Oyunları, sporcular arasında gerçekleştirilen yarışlardan ziyade ırklar arası mücadele şeklinde sunulmuştur. Karşılaşmalar spor etkinliği olmaktan ziyade ırklararası bir mücadele alanı olarak gösterilmektedir. Nazi rejimi-

minin bu yolla Nazizm ideolojisinde yer alan üstün ırk ve aşağı ırk kavramlarının meşruluk kazanması için çalıştığı aktarılmıştır. Böylece çalışma kapsamında elde edilen bulgularda Kaya vd. (2016) ve Bozkurt'un (2014) çalışmalarındaki bulgulara benzer olarak Olympia filmi üzerinden Nazizm ideolojisinin ırksal fikirlerinin yansıtıldığı saptanmıştır. Bir spor karşılaşması, dünyaya yansıtılan bu önemli spor etkinliği politik dilin örüntülerinden kurtulamamıştır. Sekanslar bir spor etkinliği olarak değil bir politik gösteri sahnesi olarak yer almaktadır.

Nazi propagandası, filmin genelinde Hitler'in ve Nazi rejiminin Alman halkı tarafından desteklendiği mitini oluşturmaya çalışmıştır. Alman halkının Hitler'i büyük bir lider olarak gördükleri imajı verilerek, Hitler'in despot bir liderden ziyade ülkesi tarafından sevilen bir devlet adamı şeklinde lanse edilmesi amaçlanmıştır. Özellikle Hitler'in kült liderlik propagandasının film üzerinden etkili bir şekilde yürütüldüğü böylece Hitler'in Almanya'nın eski gücüne ulaşmasını sağlayan efsanevi bir kişilik olduğu mitinin empoze edilmeye çalışıldığı saptanmıştır. Diğer yandan Olimpiyat Oyunları'na katılan sporcuların Hitler Selamı vererek geçmeleri filmde Hitler'in uluslararası alanda saygınlık kazandığı şeklinde bir mitin oluşmasına yol açtığı görülmüştür. Bu açıdan çalışmadaki bulgular, Hekimler'in (2018) "Nazilerin Olimpiyat Oyunları sayesinde hem ulusal, hem de uluslararası alanda propaganda faaliyetleri yürüttüğü" çıkarımını desteklemektedir.

Çalışmada 1936 yılında Berlin Olimpiyat Oyunları sırasında çekilen Leni Riefensahl'in Olympia adlı belgesel spor filminin Naziler tarafından propaganda amaçlı olarak ne şekilde kullanıldığı ve spor yayıncılığına ne gibi katkılar sunduğu ortaya konulmaya çalışılmıştır. Çalışmada önceki çalışmalarda elde edilen çıkarımlar desteklenmekle birlikte aynı zamanda farklı bulgulara da ulaşılmıştır. Bunlardan ilki Almanya'nın 1919 yılında imzalanan Versay Antlaşması öncesindeki gibi güçlü bir orduya sahip ülke haline geldiği mesajının aktarılmasıdır. Böylece Nazilerin, militarist ve saldırgan söylemlerini Olimpiyat Oyunları üzerinden dünya geneline yansıtma şansı elde ettiği sonucuna ulaşılmıştır. İkinci olarak Nazilerin Olimpiyat Oyunları sırasında Yahudi ve komünizm karşıtı söylemlerden uzak durduğu saptanmıştır. Böylece özellikle Nazi rejiminin Yahudilere yönelik yasakçı tutumu ve şiddet eylemleri dolayısıyla uluslararası alanda eleştirildiği ve kimi zamanda boykotlara maruz kaldığı bir zaman diliminde, Olympia spor filmi üzerinden dost ve barışçı bir ülke algısı inşa etmeye çalışıldığı belirlenmiştir. Son olarak diğer çalışmalardan farklı bir şekilde Olimpiyat Oyunları'nın Nazi rejiminin siyasal açıdan ulusal ve uluslararası alanda meşrulaştırılmasında bir araç olarak kullanıldığı saptanmıştır. Nitekim filmde Alman halkının Nazi rejimini ve NSDAP lideri Hitler'i desteklediği algısı oluşturularak NSDAP'nin demokratik yollardan seçilen ve

Almanya'da güçlü bir halk desteğine sahip, bir parti olarak ortaya konulmasının sağlandığı görülmüştür.

Kaynakça

- Bozkurt, C. (2014). Nazilerin Gölgesinde 1936 Berlin Olimpiyatları ve Türk Sporcuların Müsabakaları. *History Studies*, 6(6), 17-41.
- Cole, R. (2001). Anglo-American anti-Fascist Film Propaganda in a Time of Neutrality: The Great Dictator, 1940. *Historical Journal of Film, Radio and Television*, 21(2), 137-152.
- Çakı, C. (2018a). İkinci Dünya Savaşı'ndaki Propaganda Savaşlarında Çizgi Filmin Rolü: Nazi Almanyası ve Amerika Birleşik Devletleri Üzerine İnceleme. *Halkla İlişkiler ve Reklam Çalışmaları E-Dergisi*, 1(2), 51-63.
- Çakı, C. (2018b). Adolf Hitler'in Kültür Lider İnşasında Kullanılan Propaganda Posterlerinin Göstergebilimsel Analizi. *Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi*, 3 (6), 24-38.
- Çakı, C. (2018c). Nazizm İdeolojisi Altında Hitler Gençliği: Nazi Almanyası Propaganda Afisleri Üzerine İnceleme. *Elektronik Cumhuriyet İletişim Dergisi*, 1(1), 9-21.
- Çakı, C. (2018d). Roland Barthes'in Göstergebilimsel Çözümlemesi ile Nazi Propagandasında Engelliler. *SDÜ İfade*, 1(2), 66-91.
- Çakı, C. & Gazi, M. A. (2018). Nazi Almanyası'nda Basılan Propaganda Karikatürlerinde Siyahilerin Sunumu. *İletişim Çalışmaları Dergisi*, 4(2), 23-48.
- Çakı, C., Gülada, M. O. & Çakı, G. (2019). Balkanlarda Bir Nazi Ordusu: Nazi Propaganda Afislerinde Hançer Tümeni. *Trakya Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7(2), 55-77.
- Eşiyok, E. (2015). Sosyal Temsil Kuramı Bağlamında Kurumsal Reklamlar: Türk Hava Yolları Örneği. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 1(39), 191-207.
- Fiske, J. (2017). *İletişim Çalışmalarına Giriş*. Süleyman İrvan (Çev.). 5. Basım. Ankara: Bilim ve Sanat.
- Gazi, M. A., Çakı, C. & Gülada, M. O. (2018). İspanya 2000 Partisi'nin Göçmen Karşıtı Propaganda Faaliyetleri Üzerine İnceleme. *Ankara Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(2), 11-22.
- Gazi, M. A. & Çakı, C. (2018). Siyahi Ayrımcılığa Karşı Hazırlanan Kamu Spotu Reklamları. *International Journal of Labour Life and Social Policy*, 1(2), 48-62.
- Goebbels, J. (2016). Gerçek Yüzüyle Komünizm ve Teori ve Pratikte Bolşevizm. Zehra Köroğlu (Çev.). İstanbul: Bilge Karınca.
- Guiraud, P. (2016). Göstergebilim. Mehmet Yalçın (Çev.). 3. Baskı. Ankara: İmge Kitabevi.
- Guttman, A. (2006). The Most Controversial Olympics. Alan Tomlinson, Christopher Young (Ed.). *National Identity and Global Sports Events: Culture, Politics, and Spectacle in the Olympics and the Football World Cup* içinde (s. 65-82). Albany: State University of New York.
- Hekimler, O. (2018). 1936 Berlin Olimpiyatları: Bir Barış Aracımı, Yoksa Meşruiyet Arayan Bir Rejimin Propaganda Aracı mı?. *Humanitas-Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(1), 103-128.
- Kass, D. A. (1976). The Issue of Racism at the 1936 Olympics. *Journal of Sport History*, 3(3), 223-235.
- Kaya, E., Tolukan, E. & Zengin, S. (2016). 1936 Berlin Olimpiyat Oyunlarının Olimpik İlkeler Çerçevesinde Değerlendirilmesi. *International Congresses on Education* içinde (s. 296-300), Atina.

- Kershaw, I. (2013) The "Hitler Myth": Image and Reality in the Third Reich. Nazism and German Society, 1933-1945 içinde (s. 209-228). London: Routledge.
- Kessler, M. (2011). Only Nazi Games? Berlin 1936: The Olympic Games between Sports and Politics. *Socialism and Democracy*, 25(2), 125-143.
- Large, D. C. (2012). The Nazi Olympics: Berlin 1936. *The Palgrave Handbook of Olympic Studies* içinde (s. 60-71). London: Palgrave Macmillan.
- Mackenzie, M. (2003). From Athens to Berlin: The 1936 Olympics and Leni Riefenstahl's Olympia. *Critical Inquiry*, 29(2), 302-336.
- McDonough, F. (2014). Hitler and the Rise of the Nazi Party. The United Kingdom: Routledge.
- Murray, B. (1992). Berlin in 1936: Old and New Work on the Nazi Olympics. *The International Journal of the History of Sport*, 9(1), 29-49.
- Roberts, J. (2000). Joseph Goebbels: Nazi Propaganda Minister. The United States: The Rosen Publishing Group.
- Robson-Scott, W. D. (1937). The German Film To-Day. *German Life and Letters*, 1(3), 229-232.
- Schuker, S. A. (1986). France and the Remilitarization of the Rhineland, 1936. *French Historical Studies*, 14(3), 299-338.
- Schwartz, L. Linzer (1983). Family Therapists and Families of Cult Members. *International Journal of Family Therapy*, 5(3). 168-178.
- Steinweis, A. E. (2009). Kristallnacht 1938. The United States: Harvard University.
- Tanyeri Mazıcı, E., & Çakı, C. (2018). Adolf Hitler'in Korku Çekiciliği Bağlamında Kamu Spottu Reklamlarında Kullanımı. *Erciyes İletişim Dergisi*, 5(3), 290-306.
- Tekinalp, Ş. & Uzun, R. (2013). İletişim Araştırmaları ve Kuramları. 4. Baskı. İstanbul: Derin.
- Welch, D. (2001). Propaganda and the German Cinema, 1933-1945. The United Kingdom: IB Tauris.
- Welch, D. & Winkel, R. V. (2011). Europe's New Hollywood? The German Film Industry Under Nazi Rule, 1933-45. *Cinema and the Swastika* içinde (s. 1-24). London: Palgrave Macmillan.
- Wenn, S. R. (1991). A Suitable Policy of Neutrality? FDR and the Question of American Participation in the 1936 Olympics. *The International Journal of the History of Sport*, 8(3), 319-335.
- Young, C. (2008). 'In Praise of Jesse Owens': Technical Beauty at the Berlin Olympics 1936. *Sport in History*, 28(1), 83-103.
- Zorlu, Y., Çakı, C. & Karaca, M. (2017). Türk Sinemasında Nazizm İdeolojisi: "Kırımlı" Filmi ve Göstergibilimsel Analizi. *Sosyoloji Konferansları*, 56 (2), 67-95.

1936 Berlin Olimpiyatları'nda Adolf Hitler / Koleksiyon- Getty Images